

Posudek diplomové práce:

Petra KRATOCHVÍLOVÁ, *Tištěné kalendáře v Čechách 1570 - 1670.*

Filosofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2011, 192 stran.

Poté, co Bc. Petra Kratochvílová zpracovala ve své bakalářské práci kalendáře vydávané v padesátých a šedesátých letech 17. století v tiskárně Ludmily Sedlčanské, stanovila si v diplomové práci úkol značně rozsáhlejší a předsevzala si sepsat všechny tištěné kalendáře vydané v Čechách v letech 1570 až 1670. Jestliže bylo již v posudku bakalářské práce konstatováno, že tištěným kalendářům není věnováno mnoho pozornosti, v době, která stačila mezitím uplynout, se alespoň v českých zemích mnoho nezměnilo.

Diplomová práce obsahuje kromě Úvodu a Závěru tři dále strukturované kapitoly. Zatímco v Úvodu (s. 7 – 8) autorka stručně charakterizuje předmět a cíle své práce, její strukturu a také dosavadní zpracování a své zdroje, první kapitola (s. 9 - 29) je věnována dějinám kalendáře, a to od počátků až do 19. století jak v Evropě, tak v Čechách (jak je nepřesně uvedeno v názvu podkapitoly), resp. českých zemích (jaký je nejen skutečný obsah, ale jak je zmíněno hned pod nadpisem). Další kapitola pojednává o tvůrcích kalendářů, a to nejprve o českých autorech (s. 30 – 44), poté o tiskařích (s. 45 – 67). Třetí kapitola je zaměřená na samotné kalendáře a přináší jednak jejich vnější a vnitřní rozbor (s. 68 – 78), jednak – na základě sond v desetiletých intervalech - rekapituluje jednotlivé svátky (s. 79 – 87), i když se v podstatě omezuje na konstatování shod a sestavení souvislého sledu svátků. Alespoň stručně jsou zmíněny i nové svátky, zavedené v roce 1571 (svátek Růžencové slavnosti) a 1667 (svátek Andělů strážných), ani jeden z nich však podle autorčina zjištění nebyl ve zkoumaných kalendářích nalezen. Podobný výsledek přineslo i zkoumání, resp. hledání různých poznámek (s. 88 – 90), resp. rukopisných vpisků, i když skutečnému bádání podrobila autorka bohužel pouze kalendáře ze sbírky starých tisků Archivu hlavního města Prahy a jinak se omezila na údaje čerpané z literatury. Na její obhajobu je ovšem nutno uvést, že tisky nacházející se v dalších rozsáhlejších sbírkách v SOA Třeboň, Národní knihovně a Knihovně Národního muzea nejsou v současné době přístupné, naproti tomu nejsou zmíněny kalendáře z Archivu pražského arcibiskupství. Textovou část práce završuje snad až příliš stručný Závěr (s. 91), obsahující rekapitulaci nejdůležitějších informací.

Nedílnou součástí diplomové práce a do jisté míry její jádro ovšem představuje rozsáhlý *Soupis tištěných kalendářů v Čechách v letech 1570 – 1670* (s. 97 - 178), řazený abecedně podle jmen autorů. *Soupisu* předchází stručný komentář, vysvětlující zdroje (určitou nejasnost vzbuzuje skutečnost, že není na rozdíl od seznamu pramenů uveden SOA Třeboň) a obsah jednotlivých položek, které zahrnují kromě pořadového čísla jméno autora a (nebo aspoň) název tisku, místo vydání, jméno tiskaře, datum vydání, počet stran s rozměry a opis titulního listu, připojen je i odkaz na číslo Knihopisu a případně informace o místě uložení kalendáře. Ke komentáři snad jednu připomínku: autorka sice vysvětluje, že soupis zahrnuje všechny kalendáře vzniklé v letech 1570 – 1670, včetně minucí, pranostik, kalendářů hospodářských, kancelářských, hvězdářských aj., zůstala však dlužna (snad z časových důvodů) objasnění uvedených časových mezníků. *Soupis* zahrnuje celkem 307 kalendářů, samostatně uvádí autorka přehled dvanácti z nich (s odkazem na číslo soupisu, jméno autora a uvedením místa uložení), které nejsou obsaženy v Knihopise. *Záznamy Soupisu* nemají

obvyklou podobu speciálního knihovědného, resp. knihovnického popisu, což je dáno i odlišným charakterem práce, zejména skutečností, že údaje byly čerpány z Knihopisu a nebyly pořizovány na základě fyzického zkoumání příslušných tisků.

V diplomové práci P. Kratochvílové nechybí seznam zkratk (s. 96) a seznam pramenů a literatury (s. 92 – 95), k němuž lze vznést jednu, byť formálnější výhradu: Knihopis českých a slovenských tisků a databáze Manuscriptorium představují samotné a nezanedbatelné zdroje práce, proto by měly být uvedeny mezi prameny, nikoli jako pouhé internetové odkazy. Jinak autorka vhodně zařadila další přílohy: grafy věnované místu vzniku tisku a vztahu mezi kalendáři od českých autorů a překladovými tituly (tomuto grafu zřejmě nejspíše nedopatřením chybí název), tabulka zachycující tiskaře kalendářů s uvedením autorů a roků vydání (škoda, že ještě nebyla zařazena podobná tabulka podle jmen autorů a zejména odkazy na čísla *Soupisu* – zřejmě z důvodů nedostatku času), za velmi zajímavé a cenné považují sestavené schéma příbuzenských vztahů českých tiskařů. Pro ilustraci byla připojena i obrazová příloha, představující titulní listy a stránky některých kalendářů.

Diplomová práce P. Kratochvílové má jasnou a logicky vystavěnou strukturu i vyhovující jazykovou a stylistickou úroveň, také počet chyb či překlepů je vzhledem k rozsahu práce minimální. Práce představuje nesporně zajímavý počín zejména z hlediska historické chronologie, za přínosnou ji lze označit i pro knihovědu, i když zejména o tiskařích nepřináší nové skutečnosti, ale shrnujícím způsobem soustřeďuje dílčí informace o jednom odvětví tiskařské produkce. Diplomová práce Bc. Petry Kratochvílové dle mého soudu rozhodně splňuje nároky kladené na tento typ prací, ráda ji doporučuji k obhajobě a přes dílčí výhrady ji zejména s ohledem na sestavený *Soupis* navrhuji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 28. srpna 2011

Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.